

Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 Tallinn

Teie: 08.03.06 nr OSIV-2-7.1/06/
09.06.06 nr OSIV-2-7.1/06/
Meie: ...06.06 nr 5-6/

Seisukohad kontrolliaruandele "Ohtlike jäätmete
käitlemine vaheladudes ja prügilates"

Lp riigikontrolör M.Oviir

Esitame Keskkonnaministeeriumi seisukohad aruandele "Ohtlike jäätmete käitlemine vaheladudes ja prügilates".

Seisukohad on koostatud koostöös Keskkonnaministeeriumi Info-ja Tehnokeskusega (edaspidi ITK).

Riigikontrolli esindajad on teinud kontrollaruande „Ohtlike jäätmete käitlemine vaheladudes ja prügilates“ koostamisel ära suuremahulise töö, mis sisaldab olulises osas analüüsi ja järeldusi, millega ka Keskkonnaministeerium nõustub ja osutades mitmetele puudustele ning tehes ettepanekuid, mis ühtivad Keskkonnaministeeriumi seisukohtadega ohtlike jäätmete käitluse arendamisel. Mõnede Riigikontrolli ettepanekutega on arvestatud ka hetkel avalikustamise ja kooskõlastamise staadiumis olevas jäätmeseaduse muutmise seaduses (näit. Ohtlike jäätmete käitluslitsentside tähtsajalisus, ohtlike jäätmete elektroonilist saatekirjade võimaldamine jne.).

Siiski ei saa Keskkonnaministeerium nõustuda paljude töös esitatud andmete ja/või nende põhjal esitatud järeldustega ja ettepanekutega, kuivõrd need ei tugine laiemalt Euroopa Liidu ja ja ka teiste Euroopa Liidu liikmesriikide praktikale, jäädes sellistena vähepraktilisteks ja pinnapealseteks.

Keskkonnaministeeriumi spetsialistid on esitanud nimetatud auditi osas oma tähelepanekuid ja märkusi juba ligi kolmel kohtumisel.

Kolmandas meile kommenteerimiseks esitatud 9.juuni 2006 kontrolliaruande eelnõus (eelmised 06.jaan ja 1.märts) pole meie märkustega arvestatud, tehtud on vaid nn iluparandusi.

Tooksime siinkohal esile Keskkonnaministeeriumi põhimõttelised seisukohad kontrollaruandes esitatud probleemidele:

1. EL ja Eesti õigusaktide vaheliste seoste mittearvestamine

Ohtlike jäätmete teema on kahtluseta väga kompleksne ja seotud väga paljude muude küsimustega nt ohtlike jäätmete määratlemine on seotud kemikaalide alase seadusandlusega jne. EL liikmeriigina peab Eesti ka jäätmekäitluse alase seadusandluse koostamisel lähtuma EL vastavast seadusandlusest, mida on ka kahtlemata tehtud. Selles olulises küsimuses ei anna kontrollaruanne sisuliselt ülevaadet EL ja Eesti õigusaktide seostest. Täpsemalt öeldes: viited Eesti ohtlike jäätmete käitlust reguleeriva seadusandluse taustaks olevatele EL õigusaktidele on katkendlikud. Viidatud on küll nn *tootja vastutuse* direktiividele 2000/53/EÜ

ja 2002/96/EÜ, samuti ka prügila direktiivile 1999/31/EÜ. Samas puuduvad üldse viited jäätmete raamdirektiivile 75/442/EMÜ (uus, kehtiv versioon 2006/12/EÜ) ja ohtlike jäätmete direktiivile 91/689/EMÜ, puuduvad seosed Eesti jäätmeloendi (jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu: Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2004. a määrus nr 102) ja vastavate EL õigusaktidega (Euroopa Komisjoni otsus 2000/532/EÜ jt).

Käsitledes Eesti ohtlike jäätmete käitlusealaseid õigusakte lahuse EL õigusest, on jõutud Riigikontrolli poolt selliste järeldusteni, mida pole võimalik siduda EL õigusega.

Näiteks ülalnimetatud jäätmeloend on üks põhimõttelisemaid õigusakte nii ohtlike- ja tavajäätmete eristamiseks, kui ka jäätmelubade, ohtlike jäätmete litsentside kui ka jäätmearuandlusega seotud küsimustes.

Keskonnaministeerium on seisukohal, et tõepoolest algavad paljud ohtlike jäätmete käitlusega seotud probleemid juba jäätmeloendi kohati ebaadekvaatsest rakendamisest – samas on tegemist õigusaktiga, mis sellisena (mõningate kohalike täiendustega näit. Eestis põlevkiviga seotud jäätmed) kehtib kogu EL-s ning on seega täitmiseks kohustuslik ka Eestile.

Seega on tehtud Riigikontrolli aruandes põhimõtteline viga: ettepanekuid jäätmeloendiga seotud probleemide lahendamiseks siseriiklike õigusaktide kaudu ei ole võimalik ellu rakendada. Pigem tuleb siin kõne alla olukorra parandamine koolitusmeetmetega.

II Teiste riikide praktika

Kontrollaruandes on esitatud Keskonnaministeeriumi informatsioonile tuginevad näited ja võrdlused mõnede kõrge ohtlike jäätmete käitlustasemega riikide kogemustest ja praktilistest lahendustest nt ohtlike jäätmete käitlusrajatiste omandisuhetest, selliste ettevõtete privatiseerimisega seotud küsimustest jne.

Sellised võrdlused on asjakohased mõistmaks ka Eesti praegust olukorda ja probleeme, aga ka lahendusteid laiemas kontekstis. Kontrollaruandes tuuakse üldise probleemina esile „ohtlike jäätmete käitluse alaregulatsioon“ st probleemide lahendamiseks tehakse ettepanek - kehtestada juurde suures mahus uut regulatsiooni (vt aruande I peatüki ettepanekute esimene lõik). Sellise ettepaneku osas ei esitata siiski vähimatki võrdlust nt Põhjamaadega. Eesti ja Põhjamaade (laiemalt üldse teiste EL liikmesriikide) ohtlike jäätmete seadusandliku regulatsiooni ei ole isegi üldisemal tasemel üldse võrreldud.

Ettepanek kehtestada suuremas mahus uut regulatsiooni on siinkohal asjakohatud, kuna arvesse pole võetud objektiivseid üldiseid asjaolusid: EL-ga ühinemine leidis aset alles mõni aasta tagasi- st et ülevõetud õigusraamistikku pole veel jõutud täies mahus asuda rakendamagi, meie spetsialistidel ja ka jäätmekäitlejatel puudub praktika nende rakendamiseks.

Riigikontrolli ettepanekud regulatsioonide osas ei ole põhjendatud ning need ei rajane nt edukale praktikale naabermaades. Laiemas EL liikmesriikide võrdluses ei ole alust väita, et ohtlike jäätmete käitus oleks Eestis alareguleeritud – küll on vaieldamatult probleeme olemasoleva regulatsiooni piisavalt täpsel täitmisel.

Nagu kontrollaruandes õigesti mainitakse on jäätmeloendis ca 450 ohtlike jäätme liiki – kahtluset ei ole võimalik ega praktiline kõiki nendest reguleerida eraldi õigusaktidega – üldtunnustatud praktika ongi kehtestada lisaks üldistele ohtlike jäätmete käitlusnõuetele eraldi nõuded vaid teatud jäätmeliikidele.

III Karistuste regulatsioon

Kontrollaruande peatükis 2.3. (lk 24) esitakse väide, et ohtlike jäätmete käitlusnõuete rikkumise eest rakendatavad karistused, mille ülempiiriks on hetkel 50 tuh kr ei ole piisavad.

Samas tuuakse välja ülevaade praktikas rakendatud sanktsioonidest – mis tipnevad üldjuhul ca 5 tuh kr trahvidega.

Leiame, et selline väide võimalike sanktsioonide ebapiisavusest, pole kaetud näidetega so praktikaga.

Samas peatükis 2.3. (teine lõik, lk 23) leitakse, et „Keskonnainspeksioon on võtnud endale eesmärgiks kontrollida kõigi ohtlike jäätmete käitlejaid vähemalt üks kord kolme aasta jooksul“.

Kahjuks kajastab see järelevalvesteemi ebapiisavat võimekust praegu, mis on ka kahtlemata üks olulisemaid ohtlike jäätmete käitlusega seotud kitsaskohti. Keskkonnaministeerium on teadvustanud järelevalvestruktuuride tugevdamise vajadust olulise prioriteedina.

IV Keskkonnasaastus

Kontrollaruandes on toodud esile, et ohtlike jäätmete käitluslitsentsides ja ka jäätmelubades ei ole alati esitatud detailseid tehnilisi käitlus- ja seire nõudeid.

Kahtlemata on nimetatud regulatsiooni kvaliteedi osas arenguruumi. Peame aga vajalikuks siin nentida, et kontrollaruandes pole toodud ühtegi näidet, kus keskkonna saastamine oleks põhjustatud ebapiisavast regulatsioonist – kontrollaruandes käsitletud olulised näited (näit AS MASP juhtum) on seondatavad selgelt kehtinud nõuete pikaajalise ja jämedate rikkumistena, mitte regulatsioonide puudumisega.

Kahtlemata on tulevikus sarnaste olukordade vältimiseks vajalik eri ametkondade tõhusam koostöö (nt koostöö Politsei- ja Päästeametiga, mida tõendab pikaleveninud AS MASP lao põlengu põhjuste selgitamine).

V Riigi investeeringud ohtlike jäätmete kogumiskeskuse rajamiseks

Kuivõrd tegemist on käesoleva auditi puhul tulemusauditi osakonna poolt koostatud auditiga siis on alust eeldada, et tegemist on tulemusauditiga. Riigikontrolli kaasabil tõlgitud “Tulemusauditi käsiraamatu” ja INTOSAI standardite kohaselt on “tulemusaudit audit, mille puhul hinnatakse kui säästlikult, tõhusalt ning mõjusalt kasutab auditeeritav üksus ressursse oma kohustuste täitmiseks.” Teisisõnu: auditi eesmärgiks on uurida, kas asutus tegeleb õige asjaga ning kas ta teeb seda õigesti ja kõige väiksemate kulutustega.

Keskkonnaministeerium leiab, et seda eesmärki pole audit täitnud.

Kontrolliaruande peatükk 3 pealkiri “Riigi investeeringud ohtlike jäätmete kogumiskeskuste rajamiseks” annab alust arvata, et Riigikontroll on analüüsinud riigi investeeringuid ohtlike jäätmete kogumiskeskustesse.

Seda kajastab vaid üks lõik kus on ära toodud kogusummad, mis on kulutatud ohtlike jäätmete käitluskeskuste rajamiseks ning hooldamiseks.

Toome siinkohal välja meie seisukohad kontrolliaruande peatükkide lõpus olevate ministrile tehtud ettepanekutele (aruande tekst on kursiivis, *Bold*, tähesuurus 10) ning lõpus esitame oma märkused teksti sees olevatele väidetele.

I OHTLIKE JÄÄTMETE KÄITLEMISEKS LITSENTSIDE JA LUBADE ANDMINE

Ettepanekud keskkonnaministrile

- 1. Rakendada meetmed (muutes vajaduse korral organisatsiooni ülesehitust), et muuta keskkonnateenistused jäätmekäitlusvaldkonnas oluliselt pädevamaks. See aitab neil senisest paremini otsustada, kas ohtlike jäätmete käitluskohtades on vajalik hinnata keskkonnamõju; seada*

käitluskohtade keskkonnaseire nõuded; hinnata kavandatud jäätmekäitlustehnoloogia ja -seadmete parima võimaliku tehnika kriteeriumidele vastavust ning jäätmekäitlusega tegelevate spetsialistide pädevust. Kui sellise kvalitatäise muutuse saavutamist lähiajal võimalikuks ei peeta, siis abistada tõhusamalt keskkonnateenistusi ja järelevalvet tegevaid ametnikke ohtlike jäätmetega seonduvate küsimuste käsitlemisel. Selleks

- koostada EL parima võimaliku jäätmekäitlustehnika kirjelduse järgi eestikeelne juhendmaterjal. Samuti koostada juhendid keskkonnaseire nõuete kehtestamiseks ning jäätmekäitluskohtade hindamiseks;*
- kehtestada protseduurid ja kriteeriumid, mille abil hinnata käitluslitsentside ja jäätmelubade taotlustes esitatud jäätmekäitluskohtade, tehnoloogia ja seadmete olemasolu ning parimale võimalikule tehnikale ja nõuetele vastavust, samuti nendega töösuhtes olevate spetsialistide pädevust.*

Peame vajalikuks nentida, et nii seire nõuded, jäätmekäitluskohtade nõuded kui ka nõuded parimale tehnikale on esitatud mitmetes õigusaktides ja EL määrustes ning direktiivides. Neid üle kordama hakata oleks liigne ja väga mahukas. Selliste juhendite valmimisel oleksid protseduurid sisuliselt juba vananenud ning võivad olla eksitavad. Samuti ei näe vajadust nõuete dubleerimisest.

BAT ja BREF-dokumendid (e parima tehnika kirjeldus) määravad üldjuhul nõuded mitmesuguste jäätmekäitlusmenetluste puhul. Olulisematel juhtudel kehtestab minister teatud jäätmete käitlemise kohta vastava määrusega nõuded (JäS § 29 lg 4), eelkõige kui EL seda nõuab.

Näiteks jäätmekäitluskohale esitatavad üldised nõuded on esitatud jäätmeseaduses (JäS). Detailsemad nõuded on vastavalt vajadusele esitatud eraldi määrustes - nt on autolammutuse käitluskohale sätestatud nõuded keskkonnaministri 08.07.2004 määrusega nr 89 "Romusõidukite käitlusnõuded." Prügilatele esitatud nõuded on sätestatud keskkonnaministri 29.04.2004 määruis nr 38 "Prügila rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded."

Igale käitluskohale esitatavaid nõudeid ja seirenõudeid polegi võimalik detailselt kirjeldada, siin on siiski tegemist loa väljastaja diskretsiooniõigusega - õigusega kaalutleda, kas tingimused vastavad üldistele nõuetele ning EL määrustele ja direktiividele.

Ka praegu toimub litsentside ja lubade väljastamisel kõigi nõuete hindamine. Konkreetsete nõuete kehtestamine kõigile jäätmekäitluskohtadele võib viia absurdini- tegemist võib olla spetsiifilise jäätmekäitluskohaga, mille nõudeid läheb tarvis ainult ühes maakonnas või üks kord mitme aasta jooksul. Nt ohtlike jäätmete prügilaid (jäätmekäitluskoht) on üks Eestis!

Riigikontrolli soovitusel osas- koostada eesti keelne juhendmaterjal EL parima võimaliku jäätmekäitlustehnika kirjelduse kohta, teatame, et BREF- dokumentide osaline tõlkimine on väga töömahukas (algdokument ca 580 lk.) ning kokkuvõtte sellest, mis sisaldab kõige olulisemat, tõlgitakse teadaolevalt niikuinii EL liikmesriikide keeltesse ka EL institutsioonide kaudu, mistõttu soovitus järgida pole otstarbekas.

Lisaks Teie poolt mainitud BREF dokumentide tõlkimisele on praktilises jäätmekäitluses probleeme ka EV õigusaktide kättesaadavusest vene keeles ja inglise keeles, sest paljud ohtlike jäätmete ala ettevõtjad ei valda piisavalt eesti keelt.

Nendime, et Riigikontroll on jätnud tähelepanuta ja analüüsimata keskkonnakomplekslubade temaatikat. Nende lubade reguleerimisala on tunduvalt laialuluslikum kui teistel lubadel (jäätmeload, ohtlike jäätmete litsentsid). Siia kuuluvad suuremad ohtlike jäätmete käitlustegevused ning ka muud keskkonnalaset olulisemad tegevused, mille võimalik negatiivne keskkonnamõju võib olla märgatavalt suurem teatud ohtlike jäätmete käitlemisest.

Kontrollaruandes esitatud käsitlus komplekslubade paremast kvaliteedist võrreldes tavaliste jäätmelubadega – kuigi loa väljaandjad on samad – näitab ka olukorra lahendustele, milleks on süvendatud koolitus, spetsialistide parem motivatsioon jne.

2. *Nõuda ohtlike jäätmete käitluslitsentside ning jäätmelubade väljastamisel keskkonnamõju (sh tervisemõju) hindamist kõigil seadusega ettenähtud juhtudel ning selle hindamise kaalumist ülejäänud juhtudel. See aitab vähendada plaanitava tegevuse keskkonnamõju ja on abiks keskkonnanõuete kehtestamisel ohtlike jäätmete käitluslitsentsis ning jäätmeloa.*

Keskkonnamõju hindamise läbiviimise ja kaalumise kohustus on väga täpselt sätestatud uues 3.apr 2005 jõustunud Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses.

Ohtlike jäätmete litsentsi ja ka jäätmeloa puhul on alati vajalik kaalutleda, kas keskkonnamõju hindamine tuleb läbi viia või mitte- see kohustus tuleneb seaduse § 7 p 2 .

3. *Algatada jäätmeseaduse muudatus, mis sätestaks ohtlike jäätmete käitluslitsentsi tähtsajalisena. See motiveeriks jäätmekäitlejaid rakendama parimat võimalikku tehnikat ning loobuma vananenud tehnikast ja tehnoloogiast.*

Jäätmeseaduse muutmise eelnõu on väljatöötamisel ning läbinud kooskõlastusringi ministeeriumides ja asjaomastes asutustes. Keskkonnaministeerium on teinud ettepaneku kehtestada litsents tähtajaga 5.a.

4. *Muuta ohtlike jäätmete käitluslitsentsi vormi, lisades sellesse välja "kasutatav tehnoloogia ja seadmed" ning täites selle viitega parimale võimalikule tehnikale. See võimaldaks keskkonnateenistustel täpsustada jäätmelubades nõudeid ja järelevalveasutustel kontrollida, kas ettevõtte kasutab ohutut tehnoloogiat ja seadmeid.*

Nõustume ettepanekuga, et esitada vormis ainult viide BAT-ile. Parima võimaliku tehnika kirjelduse nõude esitamine vormis ei ole otstarbekas: nii tehnoloogia kirjeldust kui ka seadmeid võib ettevõtja igal ajal uusi soetada ning tehnoloogiad muuta. Iga seadme ostul või vana amortiseerumisel oleks sel juhul vajalik taotleda litsentsi muutmist. Lubade menetlustähtjad on pikad ning ei ole võimalik peale suruda aastateks ettevõtjale kasutada kogu aeg sama tehnikat ja seadmeid, sest nende muutmisel tuleb kohe ka luba/litsentsi sel juhul muuta.

Seadmete ja tehnoloogia kirjeldus võib samuti hõlmata mitmeid lehekülgi. Litsentsis selle kirjelduse sisseviimine ei taga seda eesmärki, mida olete silmas pidanud (parem järelevalve). Litsentside ja lubade nõudeid saab siiski täpsustada ja kontrollida jäätmekäitleja taotluse alusel, kus see kirjeldus on kohustuslik.

5. *Sätestada reeglid, mille järgi kontrollida ohtlike jäätmete litsentsitaotlejate, vajaduse korral ka käitlusreegleid rikkunute jäätmekäitluspädevust ja käitlust reguleerivate õigusaktide tundmist. See võimaldaks parandada käitlejate erialast pädevust ja vähendada seega nende tegevuse keskkonnamohtu.*

Keskkonnaministeerium on kaalunud jäätmekäitlejate erialase pädevuse kontrolli kehtestamise vajadust ning juhime tähelepanu, et selline ettepanek on tehtud ka ministeeriumi ohtlike jäätmete litsentsikomisjoni poolt ja olnud seal arutlusel. Jäätmeseaduse muutmise eelnõusse on lisatud säte, mis lubab keskkonnaministril määrusega kehtestada nõuded ohtlike jäätmete litsentsi taotlejate erialase pädevuse kontrollimiseks.

Peame vajalikuks siin nentida, et Keskkonnaministeeriumile ei ole teada ega ole ka Riigikontrolli kontrolliaruandes välja toodud ühtegi juhtumit mil jäätmekäitlejate pädevus oleks põhjustanud keskkonnareostuse või toonud kaasa keskkonnamohtu – eeldades, et

teadaolevate nõuete eiramine ja pädevuse puudus ei ole samastatavad. Audiitorite tehtud tähelepanekud peavad aga tulenevalt heast auditi tavast põhinema alati tõendusmaterjalidel - siin neid ei nähtu.

Taotlejate pädevuse tase tuleneb tegelikult meie riigi üldisest tasemest. Liitumine EL-ga tõi kaasa rida nõudeid mida õpivad kõik spetsialistid. Olukorda annaks lahendada spetsialistide koolituste korraldamisega, seda ka KKM kasutab.

6. *Algatada jäätmeseaduse muudatus, mis täpsustaks mõistet "jäätmekäitluskoht" ning loetleks tegevused ja juhtumid, mille puhul pole jäätmeloas vaja jäätmekäitluskohta kindlaks määrata. Jäätmekäitluskoha mõiste täpsustamine on vajalik jäätmelubade väljastajate ja järelevalve tegijate jaoks.*

Jäätmekäitluskoha mõiste on antud Jäätmeseaduse § 19. Jäätmeseaduse muutmise eelnõus on seda paragrahvi täpsustatud, silmas pidades ohtlike jäätmete kogumiskohtade kaasamist jäätmekäitluskoha mõiste alla. Detailsemate loetelude kehtestamine võib kaasa tuua olukorra, kus mõnede kohtade kirjeldused jäävad välja või vastupidi- selline ülereguleeritus tekitab segaduse.

Tuleb ikkagi aktsepteerida haldusmenetluse head tava ning teatud küsimused jätta diskretsiooni valdkonda- st et igal üksikul juhul peab spetsialist kaaluma kas on vajalik jäätmekäitluskoht kindlaks määrata või ei.

7. *Nõuda, et keskkonnateenistused täidaksid jäätmelubades lahtrid "jäätmekäitluskoha aadress" ja "jäätmekäitluskoha iseloomustus". Jäätmekäitluskohtade info on vajalik järelevalve tegemiseks.*

Nõus

2. JÄRELEVALVE OHTLIKE JÄÄTMETE KÄITLEJATE TEGEVUSE ÜLE

Ettepanekud keskkonnaministrile

1. *Algatada jäätmeseaduse muudatus, mis täpsustaks ettevõtete jäätmearvestuse nõudeid (nt kehtestades kohustusliku arvestusvormi). Nõuete täpsustamine on vajalik selleks, et ettevõtetel ja järelevalveasutustel oleks ajakohane info ettevõttes olevate jäätmekoguste kohta, mitte vaid eelmise aasta aruande andmed ja/või köidetud saatekirjad.*

Jäätmearvestuse nõuded on juba meie arvates piisava konkreetsusega esitatud jäätmeseaduse § 116 lg 2:

"Jäätmeluba ja saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seaduse §-s 6 sätestatud keskkonnakompleksluba omav isik ning käesoleva seaduse § 74 kohaselt registreeritud isik, samuti ohtlike jäätmete tekitaja, välja arvatud kodumajapidamised, on kohustatud pidama pidevat arvestust oma tegevuses tekkinud, kogutud, hoitud või vaheladustatud, veetud, töödeldud, taaskasutatud või kõrvaldatud jäätmete liigi, hulga, omaduste ja tekke kohta. Kui jäätmed antakse üle teisele jäätmekäitlejale, tuleb arvestust pidada ka jäätmete sihtkoha, kogumissageduse, veomooduste ning taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute kohta. "

Arvestus peab olema pidev ja dokumenteeritud ning järelevalveasutustel on kindlasti õigus ja kohustus ajakohast infot nõuda. Siin on järelevalveametnikel kaalutlemisõigus, millist arvestust lugeda piisavaks - see võib olla nii elektrooniliselt kui käsikirjas jms.

Nendime, et reeglina võiks arvestus olla seotud raamatupidamisarvestusega, erinevatel ettevõtjatel on see aga erinev (erinevad programmid, tarkvara), mistõttu rangete reeglite kehtestamine pole võimalik. Arvestus võib olla ka paber kandjal - tähtis on läbipaistvus.

Vormi kehtestamisel pole võimalik ette näha kõiki aspekte mida peab konkreetse ettevõtte jäätme arvestus kajastama, see võib teatud juhtudel isegi kitsendada arvestuse pidamise võimalusi.

2. Täiendada Info- ja Tehnokeskuse elektroonilises keskkonnalubade infosüsteemis jäätmekäitlusettevõtte kohta olevat andmebaasi, lisades olulisemat infot keskkonnalubade ja litsentside taotlusmaterjalidest. Kõigi oluliste andmete kerge kättesaadavus võimaldab enne järelevõlvetoiminguid selgeks teha, millised riskid kaasnevad ettevõttes kasutatava tehnoloogia ja seadmetega ning see aitab muuta järelevõlvat tõhusamaks.

Järelevõlvat teostavatel isikutel on alati võimalik enne kontrollima asumist taotlusmaterjalidega tutvuda ning teha koopiad keskkonnateenistustes (jäätmetelubade osas) ning Keskkonnaministeeriumist (litsentside osas), seda enam et tegemist on Keskkonnaministeeriumi valitsemisala asutustega (keskkonnateenistused, ITK, Keskkonnainspeksioon).

Kindlasti ei pea me otstarbekaks, et järelevõlvemenetluseks on vajalik kogu taotlusematerjalide ülespanek infosüsteemi. Arvestada tuleks siin eelkõige seda, kas vajalike materjalide kättesaadavus on proportsionaalne nende mahukate materjalide ülespanekuga seonduvate kulutustega infosüsteemi (täiendav inim- ja raharessursi vajadus).

Ka käesoleval ajal on keskkonnajärelevõlv seaduse kohaselt Keskkonnainspeksioonil ja ka loa andjal (keskkonnateenistused) õigus kohapeal kõiki andmeid kontrollida. Keskkonnalubade infosüsteemi (KLIS-i) andmeid saab kasutada ka ettevõtja.

Kaalume Teie ettepanekut.

Menetlemisel on ITK-s elektrooniline ohtlike jäätmete saattekirjade andmebaasi rakendamine KLIS-i osana, mis on katsetamisel. Leiame, et ka see aitab kaasa järelevõlvat süsteemi tõhustamisele.

3. Nõuda Keskkonnainspeksioonilt järelevõlvat planeerimist piirkonna ja ettevõtte keskkonnariskist lähtudes. See võimaldaks kasutada olemasolevat vähest tööjõudu paremini.

Nendime, et aruande eesmärgiks polnud Keskkonnainspeksiooni töö auditeerimine, mistõttu siinkohal on tehtud ettepanek, mida pole kontrollitud.

Keskkonnainspeksiooni piirkondlikud ja valdkondlikud osakonnad koostavad iga-aastaselt tööplaanid. Tööplaanid koostatakse silmas pidades Keskkonnainspeksiooni arengukavas sätestatud strateegilisi eesmärgi ning prioriteete. Tööplaanid sisaldavad ka järelevõlvat tegevusi, millised selekteeritakse vastava piirkonna riskidest lähtuvalt.

III RIIKLIKUD INVESTEERINGUD OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMISKESKUSTE RAJAMISEKS

Ettepanekud keskkonnaministrile

- 1. Kehtestada Tallinna, Vaivara ja Tartu kogumiskeskuste operaatoritele nõuded käideldavate jäätmete nimistu ja teenuste hindade kohta, et pakkuda nende keskuste kaudu ka selliseid teenuseid, millega teised jäätmekäitlejad majanduslike kaalutluste tõttu tegeleda ei soovi. Kui seda ei peeta vajalikuks, siis võõrandada nende keskuste vara kas osaliselt või täielikult (säilitades riigi omandina Vaivara ohtlike jäätmete prügilal). Kogumiskeskuste vara rendileandmisega tegelemisest loobumine võimaldab riigiasutustel pöörata enam tähelepanu ohtlike jäätmete käitlemise üldisele korraldusele.*

Keskkonnaministeerium leiab, et antud ettepanekud ei ole asjakohased ja seda järgmiselt:

- 1) *Teenuste hindade* osas leiame, et hindade kooskõlastamine on lepingutes kajastatud.
 - o AS EcoPro ja ITK-ga sõlmitud operaatorlepingus on nõue, et hinnakiri tuleb kooskõlastada ITK-ga. Hinnakiri on kooskõlastatud ITK-ga. Hinnakiri on avalik, see on esitatud opereerija AS EcoPro kodulehel. Seega on hindade mõjutamiseks võimalused olemas, mida on ka ITK kasutanud.
 - o Vaivara Ohtlike Jäätmete Käitluskeskuse (edaspidi: OJKK) ladestamise hinnad on operaatorlepingus (ITK ja AS EcoPro vaheline leping 06.11.03) määratud (vt lepingu lisa 1 –Pakkumise kutse dokumendid p 6.3.1., 6.3.2.) Jäätmete käitus ajutises hoidlas on sätestatud nimetatud lepingu lisas 1 p 6.3.3. ning täpsustatud lepingu lisas 2 (AS EcoPro pakkumine). Need lisad on lepingu lahutamatuks osadeks.

- 2) *“... ka selliseid teenuseid, millega teised jäätmekäitlejad majanduslike kaalutluste tõttu tegeleda ei soovi.”*

Juhtisime sellele tähelepanu ka eelnevates kommentaarides.

Keskkonnaministeerium ega ka AS EcoPro ei tea ühtegi teenust, mida ei osutata operaatori poolt. Reeglina on see just ettevõtja enda huvi, et kõik ohtlike jäätmete liigid võetaks vastu. Seda võimaldavad ka ettevõtja keskkonnaloa.

- 3) Millisele analüüsile tuginedes on audiitorid leidnud, et ohtlike jäätmete kogumiskeskused tuleb võõrandada?

Keskkonnaministeeriumi nii riiklikult kui Euroopa Liidu tasandil tunnustatud spetsialistide sõnul ning tuginedes ka teiste riikide näitele, pole kogumiskeskuste võõrandamine praegu mingilgi viisil otstarbekas.

Ohtlike jäätmete käitlemise puhul on tegemist väga kuluka teenusega, mille hindasid on võimalik ainult riigipoolse doteerimisega majanduslikult põhjendatud tasemel hoida (et neid ikka käitlemiseks tuuakse, mitte ei viida keskkonda).

Täna pole meie ettevõtjad majanduslikult võimekad keskuseid üleval pidama.

Nt suurim ja lähim ohtlike jäätmete käitleja Soomes on riigi osalusega OY Ekokem (osalused on ka ettevõtlust ühendaval tööstusliidul ja kohalike omavalitsuste liidul).

Sinna on Soome riik investeerinud miljoneid EUR-d ja andnud vajalike garantiisid (nt viimati 100 mlj EUR garantii seadmete ostuks). Soomes on selline firma tegutsenud juba ligi 30 a., loodud on võimsad kompleksid.

Eestis On sisuliselt ohtlike jäätmete käitlemise arendamine veel algusjärgus ning riigi osalemine selles on hetkel vältimatu.

- 4) Riigikontroll on jätnud analüüsima Vaivara OJKK mineviku, kui varasemad kaks operaatorit ei saanud teenuse osutamisega hakkama. Keskkonnaministeeriumi arvates, kui käesoleval ajal riik erastaks kogumiskeskused, siis käitlussüsteemi toimimine poleks tagatud. Käitlusega seatud vahendid võidakse viia jäätmekäitluskeskusest välja ja nõuetele vastavat teenuse osutamist ei toimuks (nagu juhtus aastatel 2001-2003).
- 5) Juhime tähelepanu, et praeguse ohtlike jäätmete käitlussüsteemi toimimine on aksepteeritud ka seaduseandja poolt jäätmeseaduse § 65 lg 1 ja üleriigilise jäätmekava kinnitamise näol. See aspekt on jäetud tähelepanuta.

- 6) Keskkonnaministeeriumi arvates on väide, et kogumiskeskus tuleb võrandada, aga prügilat riigile jätta praegust olukorda ning eelpooltoodud arvesse võttes asjakohatu.

Täna tegutseb Eestis kaks ohtlike jäätmete kogumiskeskust: Tallinnas ja Vaivaras. Tartus on see kavandamisel. Vaivara OJKK alal asub mitu objekti: kogumiskeskus, mis hõlmab seadmeid; ajutine ladu, milles ladustatakse eranditult riigile kuuluvaid, peremehetuid või konfiskeeritud ohtlike jäätmeid ja prügilat.

Territoorium on kompleksne, sellest eraldada prügilat pole võimalik. Riigikontrolli ettepanek eeldaks Vaivara OJKK territooriumi jagamist mitmesse ossa ja siis osa ühele, osa teisele opereerijale anda. Nii ajutise lao kui prügilat toimimiseks on vajalik omakorda kasutada kogumiskeskuse seadmeid ja tehnikat.

Tallinna OJKK-s tegeldakse ohtlike jäätmete kogumise, sorteerimise, vajadusel pakendamise, märgistamise, võimalusel taaskasutamise, kõrvaldamise (ladestamine, välismaale käitlemisele edastamine, Kundasse õljaätmete edastamine taaskasutamiseks) jms.

OJKK-s koosneb järgmistest objektidest: üks angaar, kontori-olme hoone (ei vasta hetkel nõuetele), õli vastuvõtu koht, mahutid (separaatorid).

Ainuüksi 2005.a. on tehtud Tallinna OJKK-sse järgmised investeeringud: uus aed- 600 000 kr; mahutite soojustamine (enne sai neid kasutada ainult soojal ajal) 2,5 mlj; uued andurid üle 1.milj. Lühiajal on vajalik soetada ja ehitada katusealused (kus hoida tünne, mahuteid)- 4,5 mlj kr; asfaldi taastamine 1-1,5 mlj. kr.

Seega kahe aasta investeeringute summeerimisel kasvaks teenuse osutamise hind mitmekordseks. Ükski ettevõtja ei suudaks seda investeeringut teha ning ka teised selliste hindadega teenust osta.

- 7) Nendime, et kuigi kontrolliaruande peatükk 3 pealkiri annab alust arvata, et Riigikontroll on analüüsinud riigi investeeringuid ohtlike jäätmete kogumiskeskustesse, siis peatüki sisu seda tegelikkuses ei kajasta.

Näiteks Tartu kogumiskeskuse ehitus pole veel lõppjärguski. Operaatori leidmiseks pole konkurssi kuulutatud, mistõttu ei ole seal isegi veel tööd alustatud, seetõttu puuduvad ka analüüsivõimalused, kas selle keskuse vara on ikka vajalik võrandada.

- 8) Riigikontroll leiab, et *“kogumiskeskuste vara rendileandmisega tegelemisest loobumine võimaldab riigiasutustel pöörata enam tähelepanu ohtlike jäätmete käitlemise üldisele korraldusele.”*

Selline ettepanek näitab, et auditeerijate ülevaade tegelikust olukorrast on ebapiisav: ühegi kogumiskeskuse vara pole käesoleval ajal antud rendile - vara on üle antud opereerimiseks. Mingeid rendileandmisega seotud vahendeid ei vabane, sest teenus on sisuliselt tasuta - operaator maksab objekti hoolduskulusid - valve, kindlustus jms. Operaatori kasum on minimaalne

2. *Teha riigile kuuluvates kogumiskeskustes tegutsevale äriühingule ettepanek muuta keskuste tegutsemiseks sõlmitud lepinguid nii, et operaator kohustub lepingu lõppemisel riigile üle andma keskuste seadmete kasutamisel omandatud oskusteabe. See vähendaks ohtu, et operaatori vahetumise korral peatuks keskuste tegevus oskusteabe puudumise tõttu.*

Õigekeelsussõnaraamatu (1999) kohaselt on oskusteave - tootmissaladus, tootmis- v turustusoskused ja -kogemused (know-how ingl.).

Täiesti ebaõige on väide, et operaator, kes oma vahenditest on korraldanud väljaõpet, koostanud ja arendanud tehnoloogiad ning saanud kogemusi seadmete jm tehnika kasutamisel, peab edastama kõigi oma töötajate oskusteabe tasuta riigile. Töö käigus e kogumiskeskuse igapäevase opereerimise tõhustamise käigus võib ettevõtjal tekkida ka seda laadi teavet ja kogemusi, mis on käsitletavad operaatori intellektuaalse omandina (leiutised, patendid, kasulikud mudelid jm), mille autorsust reguleerivad autoriõiguse sätted.

Millisele õigusaktidele või tavadele tuginedes on võimalik ettevõtjat selleks kohustada ning kuidas seda praktikas on võimalik ellu viia ning mis see maksab, kui operaator lihtsalt edastab oma teabe sh ka ärisaladused, teisele operaatorile.

Selline kohustus on ilmselgelt vastuolus Põhiseaduses sätestatud ettevõtlusvabaduse ning ausa konkurentsi eiramisega samuti võib tekkida vastuolu ka autoriõiguse sätetega.

3. *Selgitada välja Vaivara ohtlike jäätmete prügila amortiseerumise ohu suurus ning otsustada prügila osalise konserveerimise vajadus. See aitab vältida prügilasse tehtud kulutuste osaliselt asjatuks muutumist.*

Nõus, kaalume ekspertiisi läbiviimist.

Täiendavalt peame vajalikuks juhtida tähelepanu järgmisele kontrolliaruandes toodud ebatäpsustele

- Kontrolliaruande Kokkuvõtte (lk 2) 6 lõigu lõpus on lause “Ka on jäätmete käitlemise regulatsioonis ja järelevalves mitmeid puudusi, mistõttu ei ole Riigikontrolli arvates ohtlike jäätmetega seotud riskid veel piisavalt maandatud.”

Jääb arusaamatuks, millised riskid on KKM poolt maandamata, missugused riigi ülesanded on jäänud täitmata või millised faktid antud väidet kinnitavad? Meile teadaolevalt antud auditi juures riskide hinnangut ega analüüsi ei tehtud, samuti ei leia sellisele üldistatud väitele kinnitust aruande sees.

- Kontrolliaruande Kokkuvõtte “Olulisemad tähelepanekud” lõik 5-s leitakse, et “Valdava osa ohtlikest jäätmetest käitlevad erakapitalil põhinevad äriühingud. ITK andmetel käideldakse riigi rajatud keskustes praegu ainult ligikaudu 5% kõigist arvesse võetud ohtlikest jäätmetest (arvestamata põlevkivi töötlemisel tekkivaid jäätmeid). Neis keskustes tegutseb erakapitalil põhinev äriühing, kellele riik ei ole kehtestanud mingeid täiendavaid nõudeid käideldavate jäätmete liikide kohta. Riigi rahaline tulu neist keskustest pole märkimisväärne, võrreldes kasumiga, mis äriühing oma tegevusest saab.”

On väär, et ITK andmetele käideldakse “riigi rajatud keskustes” (selleks on Tallinna ja Vaivara OJKK) ainult 5% (Riigikontrolli eel-projektis oli 2%) kõikidest ohtlikest jäätmetest

(v.a. põlevkivijäätmed). Detailse analüüs osakaalu kohta esitati ITK peaspetsialist M.Liiver poolt, mille alusel on selle osakaal ca 9%.

Peame siinkoha siiski vajalikus selgitada, et kindlasti ei saa piirkondlike ohtlike jäätmete kogumiskeskuste vajadust ja ka omandisuhete põhjendatust hinnata vaid neid läbivate ohtlike jäätmete osakaalu kaudu. Kahtlemata ei läbi suurettevõtete tekitatud olulised ohtlike jäätmed selliseid kogumiskeskusi, vaid jõuavad enamasti juba otse taaskasutus- või kõrvaldamise ettevõteteni. Samas suurema arvu väike- ka keskmiste ettevõtete tavapärased jäätmekogused ongi praktiline koguda just piirkondlikes kogumiskohtades. Paralleelnäiteks sobivad siia samuti kohalike omavalitsuste jäätmejaamad – kus samuti kogutakse seni suhtelist väike osas üldisest olmejäätmete kogusest, mis aga ei saa olla kuidagi aluseks jäätmejaamade vajalikkuse kahtluse alla seadmiseks.

Samuti on täiesti väär, et riik pole kehtestanud *“mingeid täiendavaid nõudeid käideldavate jäätmete liikide kohta”*. Jäätmeseadus ja selle alamaktid ning Euroopa Liidu regulatsioonid reguleerivad piisavalt jäätmekäitleja kohustusi. Kuidas ja milliste õigusaktide analüüsi tulemusena on Riigikontroll sellele järeldusele jõudnud, kontrolliaruandest ei selgu.

Samuti puudub analüüs operaatori kasumi ja riigi kasumi seostest kogumiskeskustes.

Hinnangud on põhjendamata ning väärad.

- Ebaselgeks jääb alajaotuses (*“Valdkonna ülevaade” lk 9)* *“Riigi tegevus ohtlike jäätmete käitluse korraldamisel”* esitatud käsitlus *„Keskonnaministeerium peab oma ülesandeks korraldada ohtlike jäätmete käitlussüsteemi toimimist ja jäätmekäitleja tegevust, lähtudes keskkonnanstrateegiast, üleriigilisest jäätmekavast, jäätmeseadusest ja selle alamaktidest.”*

Antud küsimuses mitte Keskonnaministeerium *“ei pea oma ülesandeks”*, vaid Keskonnaministeerium lähtub ohtlike jäätmete käitlemise alases tegevuses otseselt Jäätmeseaduse §-st 65 so *“Ohtlike jäätmete käitluse korraldamine”*. Selle sätte kohaselt *„Ohtlike jäätmete käitluskohtade võrgu arendamist korraldab keskkonnaminister, lähtudes riigi jäätmekavast.”*

- Kontrolliaruande *“Valdkonna ülevaates”* esitatakse väide, et *“Statistikaamet on 2003a. tehtud uuringus seadnud kahtluse alla, kas jäätmearuvestuses kajastuvad kõik ohtlike jäätmete kogused”*.

Oleme seisukohal, et selline käsitlus aruandes esitada on meelevaldne. Statistikaamet ei ole seadnud ja ei saagi seada kahtluse alla jäätmearuandluses esitatud andmeid. Tegemist on täiesti erineval põhimõttel toimivate andmete kogumitega. Keskonnaministeeriumi Info-ja Tehnokeskuse jäätmeregistri andmed tuginevad ametlikule jäätmearuandlusele st andmetele, mida jäätmetekitajad – ja käitlejad ise esitavad. Statistikaameti andmed aga kaudsetele andmetele st nt teatud kaubavoogudele jms.

Praktikas ei saagi sellistel erinevatel alustel tuginevad andmed kokku langeda. Kahtlemata peaksid erinevatel alustel saadud tulemused olema lähedasemad, kui need seda praegu mõnel juhul on, ometi on selline eri arvestusmeetoditega saadud tulemuste erinevus ohtlike jäätmete kogustes paratamatu.

Nt Soomes on keske ohtlike jäätmete käitlustehase Ekokem OY andmetel ohtlike jäätmete kogumisel isegi sarnase tootmisprofiiliga ettevõtete vahel olulisi erinevusi ja on täheldatud teatud piirkondades ametlikult kogutavate ohtlike jäätmete kogumise suurenemist nt kohalike väikeprügilate sulgemise järel jne.

Need ohtlikud jäätmed, mida ei sordita välja sega-olmejäätmetest, ei saagi otseselt kajastuda jäätmearuandluses.

Kokkuvõtteks jäätmearuandluses kajastuvad siiski ainult jäätmekäitlejate andmed jäätmete kohta tulenevalt jäätmeloendist.

Tuleb nentida, et kuidas on Riigikontroll kontrolliaruande *Kokkuvõttes* ja *Valdkonna ülevaates* toodud äärmiselt pinnapealse analüüsi tulemusena jõudnud järeldustele, et otsustada ohtlike jäätmete andmete usaldusväärsuse üle, seda enam et auditi ulatus ei hõlmanud otseselt jäätmete liikumise jälgimist.

- Valdkonna ülevaade (lk 7) leitakse, et "*Jäätmearestuse ebatäielikkusest annavad tunnistust ka andmed elektroonikaseadmete romude koguse kohta: kui Eestis (ka Lätis, Leedus) koguti 2003. aastal elaniku kohta vaid 0,15 kg selliseid jäätmeid, siis Rootsis üle 10 kg ja Belgias 4–4,5 kg. ELiga läbirääkimistel on 2008. aastaks Eestil ette nähtud koguda selliseid jäätmeid 4 kg elaniku kohta.*"

Juhime tähelepanu, et romusid koguti kindlasti sel perioodil rohkem, kuid neid kvalifitseeriti metallijäätmetena, olmejäätmetena vms. 2003.a. ei reguleerinud Eesti seadused seda valdkonda veel täielikul määral, mistõttu neid romudena arvel ei kajastatud. Ka selle näite juures on oluline eelmainitud jäätmeloendi õige rakendamine – paljud jäätmekäitlusega tegelevad ettevõtjad ei ole oma tegevuse lihtsustamise huvides näidanud eraldi jäätmeliike ega vastavaid koguseid nt elektri- ja elektroonikajäätmeid, aga ka mitte paljusid pakendiga seotud materjale.

- Kontrolliaruande p 1.2.1 viimases lõigus leiab Riigikontroll "*Kuna jäätmekäitluskoht on kirjeldatud juhtudel kindlaks määramata, siis ei kehti tegelikult jäätmekäitluseks kasutatava platsi kohta jäätmeseaduse ega selle alamaktide nõuded. Selle tõttu, et osa käitluskohti on jäätmelubades ja ohtlike jäätmete litsentsides kindlaks määramata, ei ole neis võimalik kehtestada ka keskkonnanõudeid ega kontrollida nende täitmist.*"

Jäätmeseadus ja selle alamalseisvad aktid on kohustuslikud kõigile olenemata sellest kas see on toptelt kirjeldatud või mitte. Üheski loas ega litsentsis pole võimalik detailselt (ja see pole ka loa eesmärk) sätestada kõiki õigusaktidest tulenevaid kohustusi. Riigi poolt väljastatud lubade eesmärgiks on saada ülevaade vastaval tegevusalal tegutsevatest ettevõtjatest ning anda õigus tegutseda vastaval tegevusalal tema poolt näidatud tingimustel. Jäätmekäitlejate kohustused ei tulene otseselt loast vaid õigusaktidest. Eestis on kõik isikud seaduste ees võrdsed ning kohustatud neid täitma.

- Kontrolliaruande peatükk 2.1. kolmandas lõigus on öeldud, et "*Osa ettevõtteid köidavad saatelehed kokku ja nimetavad seda oma jäätmearvestuseks. Selline jäätmearestus ei anna terviklikku ülevaadet, kuid keskkonnainspektorite sõnul pole neil ka alust sisukamat jäätmearestust nõuda.*"

Keskkonnaministeeriumi spetsialistid on mitmeid kordi juhtinud Riigikontrolli tähelepanu jäätmeseaduse § 116 regulatsioonile, mille kohaselt on piisaval määral reguleeritud ettevõtja kohustus pidada jäätmearestust. Selles sättes antakse põhimõtted, mille alusel on vastaval järelevalvet teostaval isikul kaalutlemisõigus- õigus otsustada, kas ettevõtja jäätmearestus on piisavalt läbipaistev või mitte.

Siit järeldub, et keskkonnainspektoril on õigus tõlgendada seadust omal viisil ning sellele tugineb ka Riigikontroll, arvestamata KKM tippspetsialistide arvamust.

- Kontrolliaruandes p 2.2. teises lõigus toodud järeldus: "Niisuguseid muudatusi, sh pädevate spetsialistidega töösuhte lõpetamist, ei ole võimalik käsitleda litsentsi kehtivuse peatamise või litsentsi kehtetuks tunnistamise alusena."

Riigikontrolli väide on väär- spetsialistidega töösuhte lõpetamine jäätmekäitleja poolt on üks JäS litsentsi kehtetuks tunnistamise alus vt JäS § 101 p 2 ja § 102 p 2.

- Kontrolliaruande p 3.2. alapealkirjaga Käitlushinnad on lõik "Iga äriühingu eesmärk on teenida võimalikult suurt kasumit ja ta ei ole huvitatud teenuse osutamisest teistest turuosalistest madalama hinnaga. Kuid riik investeeris oma ja välisabi raha ohtlike jäätmete kogumiskeskuste rajamisse nimelt selleks, et takistada riiklike keskuste abil eraettevõtjaid küsimast jäätmekäitlusteenuste eest põhjendamatult kõrgeid hindu. Eesmärgiks oli saavutada jäätmekäitlushindade ja järelevalve koosmõjul olukord, et jäätmetekitajad oleksid huvitatud kõikide ohtlike jäätmete käitluskeskustesse üleandmisest. Praegu see nii ei ole..."

Riigikontroll leiab, et riiklikes kogumiskeskustes on teenuse hinnad põhjendamatalt kõrged. Keskkonnaministeeriumile jääb arusaamatuks, millistele andmetele toetudes on sellisele järeldusele jõutud. Eestis pole võimalik võrreldagi käesoleval ajal ohtlike jäätmete kogumishindasid, kuna vastavad konkureerivad sarnased keskused e jäätmekäitlejad üldse puuduvad. ITK on püüdnud teostada analüüsi tuginedes välisriigi kogemustele, kuid leidnud, et see pole võimalik, kuna tegemist on teiste riikide hindade puhul eripäraste lähteandmetega, mis pole omavahel võrreldavad (teised seadmed, elatustase jms). Keskkonnaministeerium leiab, et kogumiskeskuste hinnad on kinnitatud riigi poolt sellised, mis võimaldavad operaatoril teenust ettevõtjatele pakkuda ilma otseste täiendavate dotatsioonideta ning see omakorda kujundab hinda ka teiste jäätmekäitlejate poolt (teised hoiavad samal tasemel riiklike kogumiskeskuste hindadega).

Käesoleval ajal on Tallinna OJKK ja Vaivara OJKK teenuste hinnad püsinud muutumatuna ligi kolm aastat, v.a. Vaivara ladestamise hind, mille tõus lepingu kohaselt on olnud aastast 10%.

Ohtlike jäätmete ladestamise hind on meie hinnangul väga madal. Näiteks nõuetekohaste tavajäätmete ladestamise hind on käesoleval ajal 600 kr/t, ohtlike jäätmete puhul Vaivaras aga 750 kr/t.

See on vajalik selleks, et tagada Eestis ohtlike jäätmete üleandmine nõuetekohaseks ladestamiseks.

Näiteks teenuse hinna puhul ohtlike jäätmete käitlemisel välismaal koosneb teenuse hind Soome teenusehinnast, transpordi kuludest ja muudest jäätmete väljaviimisega seotud kuludest (load jms).

Samuti on Keskkonnaministeeriumi poolt hinnatud teenusehinna ülevaatamisel riigihanke käigus operaatori poolt esitatud äriplaani, mille alusel hind kujuneb. See välistab omakorda ebamõistlike hindade kehtestamise.

Kontrolliaruandest ei nähtu, kuidas on Riigikontroll sellisele järeldusele jõudnud ning milliseid andmeid võrrelnud. Seda pole selgitatud ka meie kohtumistel.

Kokkuvõtteks leiame, et kontrolliaruandes esinevad arvukad faktevad, tähelepanekud ja järeldused pole alati täielikult argumenteeritud, osaliselt pole hinnatud vastavust Eesti ja Euroopa Liidu õigusaktidele mistõttu Keskkonnaministeerium ei pea käsitletava auditi kvaliteeti heaks.

Lugupidamisega

Villu Reiljan
Minister

<i>Peeter Eek</i>	<i>KKM jäätmeosakonna juhataja</i>	<i>6262 884</i>
<i>Matti Viisimaa</i>	<i>ITK nõunik, Euroopa Keskkonnaagentuuri ekspert</i>	<i>6737575</i>
<i>Tiina Mii</i>	<i>KKM siseauditi osakonna juhataja</i>	<i>6262885</i>
<i>Jüri Trumm</i>	<i>ITK ohilike jäätmete büroo juhataja</i>	<i>660 4580</i>